

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2064/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 105.K.701.908/2023/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Holhós-Kovács Szilárd ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Debreceni Törvényszék 105.K.701.908/2023/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1 Az indítvány alapjául szolgáló eljárásában megállapított tényállás szerint a bírósági eljárásban felperesként részt vevő indítványozó, mint vevő 2022. március 2. napján adásvételi szerződést kötött különböző helyrajzi számú ingatlanokra. Az indítványozó az adásvétel szerinti elővásárlási jogát a mező- és erdőgazdálkodásról szóló 2013. évi CXXII. törvény (továbbiakban Földforgalmi tv.) 18. § (1) bekezdés e) pontjára és (4) bekezdés a) pontjára alapította. A bírósági eljárásban alperesi érdekeltként szereplő személy az adásvételi szerződésre elfogadó nyilatkozatot nyújtott be, ami nyilatkozata szerint a Földforgalmi tv. 18. § (2) bekezdés b) pontján és (4) bekezdés a) pontján alapult. Az általa folytatott ökológiai gazdálkodás igazolására az alperesi érdekelt az elektronikus úton, 2022. május 19. napján kiállított minősítő tanúsítványnak (a továbbiakban: tanúsítvány) és mellékletének a tanúsító szervezet ügyviteli rendszeréből generált másolatát csatolta. A csatolt irat szerint a tanúsítvány hitelesített példánya a másolaton található QR kódot leolvasva jelenik meg.
- [3] A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal 572.033/10/2022. számú, 2022. július 21. napján meghozott határozatával az adásvételi szerződést az alperesi érdekelttel hagyta jóvá, az indítványozó vonatkozásában pedig elutasította. A határozat

indokolása szerint az alperesi érdekelt az elővásárlásra jogosultak sorrendjében első, míg az indítványozó második helyen állt, ezért az alperesi érdekelttel kellett jóváhagyni az ügyletet.

- [4] 1.2. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet nyújtott be, melyben kifejtette azon álláspontját, hogy az alperes Kormányhivatal mind formai, mind tartalmi értelemben tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesi érdekelt elővásárlási jognyilatkozatához csatolt igazolás elfogadható. A kereset szerint az alperesi érdekelt által csatolt, ökológiai gazdálkodásra vonatkozó igazolás nem felelt meg a hatályos jogszabályoknak, és nem is került szabályszerűen benyújtásra, ezért úgy kellett volna tekinteni az alperesi érdekelt joggyakorlását, mintha arra nem került volna sor.
- [5] A Debreceni Törvényszék a 2024. február 1. napján kelt, 105.K.701.908/2023/10. számú ítéletében a keresetet elutasította. A Törvényszék ítéletének indokolása szerint a Földforgalmi tv., illetve a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) „(...) nem ad részletszabályt arra vonatkozóan, hogy milyen okirati formában (elektronikus közokiratként, papír alapú közokiratként, elektronikus közokiratról készített papír alapú hiteles másolatként vagy más alakításoknak megfelelő formátumban) kell igazolni azt: valaki a Fétv. 18/A. § (1) bekezdése szerint ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosító ökológiai gazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezik. A jogszabályok még csak azt sem mondják ki, hogy magát a tanúsítványt kell benyújtani, megfogalmazásuk szerint csupán az ökogazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezést kell igazolni.” (Törvényszék Ítélete, Indokolás [76], [77])
- [6] A bíróság szerint a felperes a tanúsítvány alaki és tartalmi hibáira való hivatkozása alaptalannak bizonyult.
- [7] Az alakítás kapcsán a Kormányhivatalnak a tanúsítvány, mint hatósági bizonyítvány jogszerűségét az eljárása során nem kellett vizsgálnia, csupán a Fétv. 18/A. §-ában meghatározott feltételek fennállására kellett figyelemmel lennie, vagyis arra, hogy a tanúsítványt megfelelő tanúsító szervezet állította-e ki, és az érvényesen igazolja-e, hogy az érdekelt ökológiai tanúsítvánnyal rendelkezik. Ami a tartalmi hibákat illeti, az alperesi érdekelt által benyújtott irat minden lényeges adatot rögzített, melyből a Fétv. 18/A. § (1) bekezdése szerint az megállapítható: az alperesi érdekelt ökológiai gazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezik.
- [8] 1.3. Az indítványozó a Törvényszék ítéletének meghozatalát követően az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, E) cikk (2) és (3) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, I. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés, valamint a 28.

cikk sérelmét állította. Indítványában az Alaptörvényben biztosított jog vélelmezett sérelmek megvalósulását az alábbiak szerint indokolta.

- [9] Az indítvány szerint a Törvényszék hivatalból, az alperes javára állapított meg tényeket, mely szerint a QR kódra kattintással elérhető aláírt és hiteles dokumentum egyszerű másolata volt az alperesi érdekelt által jognyilatkozatához mellékelte és alperesi hatóság által elfogadott irat. Mindeközben az indítványozó által előadottakat és a csatolt bizonyítékait figyelembe sem vette, ezáltal oly mértékű megkülönböztetést tett a felperesi és alperesi oldal között, mely a fair eljárás alkotmányos elveit sérti. A bíróság tehát a tényállást önkényesen, saját meggyőződésének hiányában állapította meg, mivel úgy rögzített az ügy érdemét érintő tényeket, hogy azzal kapcsolatos bizonyítékokról maga nem tudott meggyőződni. Az indítványozó állítása szerint nem tudott arról sem meggyőződni, hogy „(...) kizárólag az elektronikus formában létező és így kiállított ökológiai tanúsítvány valóban létezik-e, hiszen az nem volt hozzáférhető a bírósági eljárásban.”
- [10] A QR kóddal kapcsolatos vizsgálatot és indokot a hatóság határozata nem tartalmazott, ezért ennek a perben sem lehetett volna jelentőséget tulajdonítani, vagy tényállást alapítani rá. „Azzal, hogy a bíróság az alperesi oldalnak olyan hivatkozási kört enged, mely a határozatból nem tűnik ki, illetőleg engedi azt, hogy a határozatát a bírósági előadásaival kiegészítse, úgy nem jogorvoslatot ad, hanem jogsérelmet okoz”, melynek okán – az indítványozó állítása szerint – sérült a jogorvoslathoz fűződő joga.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését sérti, valamint bírói önkényt eredményez, hogy „(...) a Bíróság nem alkalmazza a hatályos és Magyarország területén is közvetlenül alkalmazandó EU rendelet ökológiai tanúsításra, és tanúsítványra vonatkozó rendelkezéseit és azt rögzíti tényként és indokként ítéletében, hogy sem formai, sem tartalmi követelményt nem ír elő a termőföldek elővásárlási joggyakorlás kapcsán benyújtandó igazolásokra részletszabály”, miközben konkrét tartalmi és alaki jogszabályi előírások léteznek a hatályos jogrendben. „Azt, hogy azt nem a Fétv. és Földforgalmi tv. tartalmazza, attól még a 848/2018 EU rendelet igenis kötelezően alkalmazandó e körben. A tartalmi és alaki előírásoknak, tanúsításnak nem megfelelő igazolás nem fogadható el ökológiai tanúsítványként egyetlen tagállamban, így Magyarországon sem.”
- [12] Az indítványozó szerint a bíróság mellőzte az elővásárlói ranghely vizsgálata körében a 848/2018 EU rendelet alkalmazását, és nem a hatályos rendeletnek megfelelő igazolást fogadott el ökológiai tanúsítványként, melynek következményeként megsértette az Alaptörvény B) cikkét, E) cikk (2) és (3) bekezdéseit, az EU rendelet közvetlen alkalmazhatóságát, valamint közvetlen hatályára vonatkozó Alaptörvényi rendelkezéseket. A rendelet alkalmazásának hiánya tehát az Alaptörvény E) cikk (2) és (3) bekezdéseibe ütközik, az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenességet okoz, valamint sérti az indítványozó jogorvoslathoz való jogát, illetve a Törvényszék ítélete

sérti az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott jogértelmezési szabályt, ugyanis önkényesen mellőzött a jogkérdésre vonatkozó, alkalmazandó jogszabályt.

- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és a 26. cikk (1) bekezdésének megsértését okozta, hogy „(...) az eljáró bírói tanács szó szerint egy másik bírói tanáccsal egyező ítéletet ad, azzal a más összetételű bírói tanács meggyőződését és indokait közvetíti, ezáltal független eljárásnak az ítélezése semmiképpen nem tekinthető (...)” Az indítványozó szerint tehát az eljáró bíróság Alaptörvénybe ütközően és más bírói tanácsok által elfoglalt álláspont alapján, nem saját meggyőződése és nem saját jogi álláspontja szerint járt el.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [15] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézhezvételétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Törvényszék ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2024. február 12-én vette át. Az indítványozó a panaszt jogi képviselője útján, 2024. április 12-én, határidőben nyújtotta be. A jogi képviselővel eljáró indítványozó az Alkotmánybíróság előtti képviseletre vonatkozó meghatalmazást csatolta.
- [16] 2.2. Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ugyanakkor az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]}, ami jelen ügyben nem teljesült. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak az Alaptörvény E) cikk (2) és (3) bekezdései, R) cikk (2) bekezdése, I. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikk sem {lásd például: az E) cikk (2) és (3) bekezdései esetén és az R) cikk (2) bekezdés vonatkozásában a 3142/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [16]; az I. cikk (1) bekezdés vonatkozásában a 3079/2024. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [25]; a 28. cikk vonatkozásában a 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság továbbá hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírói hatalmi ág függetlenségét és annak garanciáit rögzíti. Olyan alapjogot vagy Alaptörvényben biztosított jogot tehát ez a rendelkezés nem deklarálna, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3042/2018. (II.13.) AB határozat, Indokolás [15], 3231/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [7]}.

Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja előírásainak.

- [17] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pont], továbbá tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pont].
- [18] 2.3. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont]. Az indítvány megfelel továbbá annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pont]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él.
- [19] Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó per felperese jogosultnak és érintettnek is tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés, Abtv. 27. §]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz.
- [20] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelmével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel a panasz tartalmára és az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikkel kapcsolatos, részletesen kimunkált esetjogára.
- [22] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből csupán az a követelmény fakad, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosítani kell a más szervhez vagy

ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni {lásd például: 3257/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog nem értelmezhető akként, hogy az magában foglalná az indítványozó számára kedvező döntés meghozatalának jogát {lásd például: 3510/2023. (XII. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [24] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban kiemeli, hogy a Törvényszék az eljárása során vizsgálta az alperesi érdekelt által becsatolt irat formaiságát, tartalmát és hitelességét.
- [25] A Törvényszék indokolásában kiemelte, hogy „Az alperesi érdekelt elővásárlási jogosultságát – a perben nem vitatottan – ökológiai gazdálkodás folytatására alapította és tény, hogy elfogadó jognyilatkozatával egyidejűleg csatolta (...) az ökológiai gazdálkodás fennállásáról szóló tanúsítvány másolatát.” (Törvényszék Ítélete, Indokolás [73]) A Törvényszék azt is megállapította, hogy az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítést szabályozó, az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Kormányrendelet 112-113. §-ának megsértésére indítványozó nem hivatkozott, ezért „(...) a dokumentum alakosságának megsértését alaptalanul sérelmezte.” (Törvényszék Ítélete, Indokolás [95], [96]) Ami a tanúsítvány tartalmát illeti, a Törvényszék rámutatott arra, hogy „A tanúsítványt a VM rendelet szerinti tanúsító szervezet állította ki, érvényes volt és igazolta, hogy az alperesi érdekelt ökológiai gazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezik. Az alperesnek további minősítést nem kellett tennie, egyéb vizsgálódást nem kellett lefolytatnia.” (Törvényszék Ítélete, Indokolás [97])
- [26] Az Alkotmánybíróság szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az, „hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek” {3416/2023. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [27] Az Alkotmánybírósági gyakorlat szerint a „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik „a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {4/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [23]; 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32],

vö. 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre” {4/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [23]; 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [28] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével összefüggésben arra is rámutat, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti superbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság tehát jelen ügyben sem vonhatja magához a bíróságok azon szakjogi kérdésnek a megválaszolására vonatkozó jogkörét, hogy az ökológiai gazdálkodást igazoló tanúsítvánnyal szemben – annak kiállási időpontjára, és a kiállítás alapjául szolgáló vizsgálat lefolytatásának időpontjára tekintettel – milyen jogszabályok alkalmazandóak, és azoknak az ügyben betervezett minősítő tanúsítvány megfelel-e. Ezáltal ugyanis az Alkotmánybíróság nem a bírósági eljárás tisztességes mivoltát, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség létének kérdését vizsgálná, hanem olyan tény- és jogkérdés felülmérlegelésbe bocsátkozna, amelyre nincsen hatásköre. Az Alkotmánybíróság hatásköre annak vizsgálatára sem terjedhet ki, hogy az ökológiai gazdálkodást igazoló tanúsítvány benyújtásának módját szabályozó jogszabályi rendelkezésnek szakjogi értelemben helyes értelmet tulajdonítottak-e az eljáró bíróságok.
- [30] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszában az indítványozó nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítvány az eljáró bíróságok döntéseivel kapcsolatban nem alkotmányossági, hanem törvényességi, szakjogi kifogásokat fogalmaz meg. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [31] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. június 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró